

Алла КОРНЕЙКО,
кандидат історичних наук, доцент кафедри менеджменту освіти,
в. о. завідувача відділу ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО;
Анастасія ЛОГВИНЮК,
лаборант відділу ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО

НМТ–2024 у Волинській області: до питання особливостей проведення та аналізу результативності

Розглянуто особливості підготовки та проведення НМТ–2024 у Волинській області, зокрема, організаційні аспекти та основні результати тестування. Оцінено динаміку результативності учасників, а також надано рекомендації щодо подальшого вдосконалення системи оцінювання навчальних досягнень.

Ключові слова: національний мультипредметний тест (НМТ), Міністерство освіти і науки України (МОН), здобувачі загальної середньої освіти, зовнішні оцінювання, тимчасові екзаменаційні центри (ТЕЦ), аналіз результатів.

Alla Korneiko, Anastasiia Lohvyniuk. NMT–2024 in the Volyn Region: to the Issue of Specifics of Conducting and Analysis of Effectiveness.

The article examines the peculiarities of the preparation and conducting of the NMT–2024 in the Volyn region, in particular organizational aspects and the main results of testing. The dynamics of the performance of the participants were evaluated, as well as recommendations were given for further improvement of the educational achievement evaluation system.

Keywords: national multi-subject test (NMT), Ministry of Education and Science of Ukraine (MES), students of general secondary education, external evaluations, temporary examination centers (TEC), analysis of results.

Актуальність дослідження. Розбудова Нової української школи, поряд з іншим, супроводжується оновленням системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Зокрема, розвиток системи зовнішніх оцінювань – об'єктивного інструмента вимірювання якості освіти – розглядається як один зі стратегічних напрямів реформи. Розуміння освітянами важливості впровадження зовнішніх освітніх оцінювань в оновленій парадигмі вітчизняної освіти є кроком до становлення сучасного відповідального вчителства. Тому до організації, проведення та результативності зовнішніх оцінювань завжди прикута увага як освітянської громадськості, так і суспільства в цілому.

Виклад основного матеріалу. Підготовка та проведення національного мультипредметного тесту (НМТ) у Волинській області відбувалися відповідно до Закону України від 08 листопада 2023 року № 3438-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2024 року», доручення Прем'єр-міністра України від 15 лютого 2024 року № 3921/1/1-24, згідно з Порядком проведення національного мультипредметного тесту, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 21 грудня 2023 року № 1547, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.01.2024 року за № 15/41360, на виконання

наказу Міністерства освіти і науки України 22 лютого 2024 року № 222 «Про організацію та проведення у 2024 році національного мультипредметного тесту», доручення начальника Волинської обласної військової адміністрації від 22.03.2024 № 2533/17/2-24, наказу управління освіти і науки Волинської облдержадміністрації від 01.03.2024 № 71 «Про підготовку і проведення в області у 2024 році зовнішніх вступних випробувань (НМТ, бакалаврських вступних випробувань, ЄВІ, ЄФВВ), незалежного тестування учасників сертифікації педагогічних працівників та моніторингових досліджень», спільного наказу управління освіти і науки Волинської облдержадміністрації та Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти від 01 травня 2024 року № 164/33-о «Про затвердження мережі тимчасових екзаменаційних центрів для проведення національного мультипредметного тестування», інших нормативно-правових та інструктивно-методичних документів органів центральної та місцевої влади.

На виконання положень зазначених документів управлінням освіти і науки Волинської облдержадміністрації та відділом ЗНО та моніторингових досліджень Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти спільно зі Львівським регіональним центром оцінювання якості освіти у взаємодії з педагогами області здійснено

необхідну роботу щодо організованого і безпечного проведення у 2024 році у Волинській області національного мультипредметного тестування.

У ході організаційно-підготовчого етапу виконано системну інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань національного мультипредметного тесту та вступних випробувань 2024 року. Ознайомлення випускників, педагогів, батьків та інших зацікавлених осіб з особливостями й актуальними новинами НМТ здійснювалося із залученням засобів масової інформації. Окрім того, відділом ЗНО та МД ВІППО організовано роботу інформаційно-консультативного центру з питань проведення національного мультипредметного тесту, на базі якого у квітні – травні 2024 року функціонував єдиний в області пункт реєстрації для участі в НМТ-2024.

Для проходження НМТ в 2024 році у Волинській області було зареєстровано 12 288 учасників (що сумарно на понад 2 тис. осіб перевершило відповідний показник минулого року).

Суттєве збільшення кількості учасників, а також зміна змісту НМТ (збільшення кількості навчальних предметів до чотирьох) та пов'язане з цим проведення тестування у форматі однієї зміни поставили перед організаторами завдання добору значної кількості нових закладів освіти для створення на їх базі додаткових пунктів тестування – тимчасових екзаменаційних центрів (далі – ТЕЦ). Загалом на території 11-ти громад області було відкрито 38 тимчасових екзаменаційних центрів (що на 50 % більше, ніж у 2023 р.), які під час основної та додаткової сесій працювали 289 разів (див. табл. 1).

Традиційно основна кількість тимчасових екзаменаційних центрів під час основної сесії НМТ функціонувала на базі ЗЗСО – 33 (87 %). По два ТЕЦ було відкрито на базі університетів та закладів фахової передвищої освіти та один тимчасовий екзаменаційний центр – на базі закладу професійно-технічної освіти.

Для успішного проведення НМТ до організації та проведення процедур тестування було залучено

близько 500 освітян області. За останні три роки ця цифра зросла майже на 100 % (рис. 1).

Залучені працівники виконували обов'язки відповідальних за тимчасові екзаменаційні центри, їх помічників, старших інструкторів та інструкторів, які працювали безпосередньо в аудиторіях ТЕЦ. Підготовку персоналу пунктів тестування здійснювали фахівці Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти спільно з працівниками відділу ЗНО та моніторингових досліджень Волинського ІППО.

Аналізуючи «портрет» волинських учасників НМТ-2024, зазначимо, що з загальної кількості понад 12 тисяч учасників 10 995 осіб зареєструвалися для участі в основній сесії тестування (що майже на 1000 більше, аніж у 2023 році), та 1293 особи – у додатковій сесії (у 7 разів більше порівняно з НМТ-2023). Якщо переважну кількість зареєстрованих, як і в минулі роки, склали випускники закладів загальної середньої освіти поточного року (55,4 %), то вперше за усі роки спостережень наступною за кількістю категорією учасників тестування у 2024 році стали випускники минулих років – 26,9 % загальної кількості зареєстрованих учасників (рис. 2).

Таблиця 1

Тимчасові екзаменаційні центри
Волинської області НМТ-2024

№ з/п	Громади, на території яких створено ТЕЦ	К-сть ТЕЦ	К-сть учасників тестування	К-сть тестувань у ТЕЦ
1	Луцька МТГ	15	5830	118
2	Ковельська МТГ	5	1687	48
3	Нововолинська МТГ	3	801	23
4	Камінь-Каширська МТГ	3	771	17
5	Володимирська МТГ	2	704	20
6	Ратнівська ТГ	2	482	14
7	Маневицька ТГ	2	644	14
8	Любомльська МТГ	1	476	9
9	Горохівська МТГ	2	378	10
10	Ківерцівська МТГ	2	343	10
11	Рожищенська МТГ	1	180	6
ВСЬОГО		38	12 296	289

Рисунок 1. Динаміка кількості педагогів області, залучених до процедур НМТ (2022–2024 рр.)

Рисунок 2. Склад зареєстрованих учасників НМТ-2024, %

За віковим критерієм тестування 2014 року було найбільш «зрілим» за усі роки спостереження. Так, серед учасників поточного року понад 400 осіб вікової категорії 40–49 років та понад 100 – старші за 50 років, з них троє учасників – 1967 року народження (табл. 2).

Таблиця 2

**Розподіл учасників НМТ-2024
Волинської області за віком**

№	Рік народження	Кількість учасників	%
1	До 2005	9867	80,1
2	1995–2004	1259	10,1
3	1985–1994	711	5,6
4	1975–1984	417	3,4
5	1965–1974	104	0,9

Загалом на тест зареєструвалися 9074 здобувачі повної загальної середньої освіти поточного року. Аналіз їх якісного складу за критерієм типу території проживання свідчить, що близько 40 % загальної кількості – учасники з сіл та селищ області, понад 60 % учасників – міська молодь. Це дає підстави для висновку, що випускники 2024 року із закладів освіти, розташованих у сільській місцевості, дещо менше проявили зацікавленість у можливості здобувати вищу освіту, аніж учасники, що проживають у містах (рис. 3).

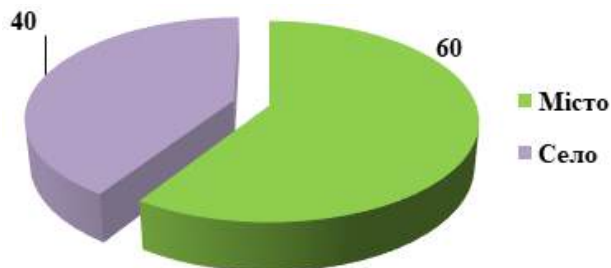

Рисунок 3. Кількість зареєстрованих учасників НМТ-2024 у Волинській області за типом території реєстрації / проживання, %

Національний мультипредметний тест у 2024 році складався з двох блоків навчальних предметів – основного та додаткового. Основний блок представлений завданнями з трьох навчальних предметів: української мови, математики та історії України. Додатковий блок передбачав обрання одного навчального предмету із затвердженого переліку з дев'яти (біологія, фізика, хімія, географія, українська література, англійська мова, німецька мова, французька мова, іспанська мова).

Аналізуючи дані про вибір учасниками НМТ-2024 року навчального предмету додаткового блоку, можемо зробити висновок, що серед запропонованих навчальних предметів у волинських учасників найпопулярнішою була географія, яку обрали 3850 осіб, що складає 31,3 % загальної кількості. Друге місце посіла англійська мова (3245 осіб, 26,4 %). До трійки предметів – лідерів за популярністю, як і минулого року увійшла біологія (2418 осіб, 19,7 % загальної кількості); наступне місце у рейтингу симпатій випускників посіла українська література (2271, 18,5 %). І лише приблизно кожен 25-й волинський учасник обирав фізику або хімію – 326 осіб (2,7 %) та 148 осіб (1,2 %) відповідно. У межах статистичної похибки знаходиться кількість учасників, які складали тест з німецької (26 осіб, 0,2 %), французької – дві особи (0,02 %) та іспанської мови – дві особи (0,02 %) (рис. 4).

Аналізуючи статистичні дані загальної результативності національного мультипредметного тестування 2024 року, можна відзначити, що за рядом основних показників волинські учасники демонструють досить високий рівень на тлі всеукраїнських результатів.

Насамперед, за підсумками основної та додаткової сесій воляниани отримали 126 найвищих 200-бальних результатів. З них 117 результатів здобули випускники шкіл області, п'ять результатів – в учасників із числа студентів коледжів та чотири – випускників минулих років. Кількісний розподіл найвищих результатів за районами області подано у рис. 5.

За абсолютними показниками до трійки навчальних предметів – лідерів за кількістю 200-бальних результатів серед волинських учасників увійшли математика (40 результатів), англійська мова (36) та українська мова (29). Далі предмети розподілилися у такій послідовності: історія України (10), українська література (5), біологія (3), фізика (1), німецька мова (1), іспанська мова (1).

Всього в області нараховується 53 заклади освіти, випускники яких мають хоча б один найвищий результат. Серед них – 45 ліцеїв із 21-ї територіальної громади області, чотири заклади загальної середньої освіти обласного підпорядкування, а також чотири заклади фахової передвищої освіти.

Загальна кількість учасників НМТ у Волинській області, які відзначилися найвищими результатами, – 111 осіб. З них дев'ять осіб отримали по дві 200-бальні оцінки, троє учасників – по три найвищих результати.

Випускники – «600-бальники» (з найвищими балами із трьох предметів) представляють такі заклади освіти області: КЗЗСО «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради», Ліцей імені Олени Пчілки м. Ковеля Волинської області, ОЗЗСО «Раково-Ліський ліцей» Камінь-Каширської міської ради Волинської області.

Для визначення результатів НМТ з кожного предмету було встановлено «прохідний бал», який дорівнює 15 % максимальної кількості тестових балів, які учасник міг отримати за виконання предметного субтесту. Кількість волинських учасників, які не впоралися з виконанням завдань хоча б із одного з предметів, – 1079 осіб, тобто 12,3 % загальної кількості здобувачів освіти, які склали тест (табл. 3). Для порівняння: загалом по країні цей показник – 14,4 % загальної кількості.

Аналіз результатів учасників НМТ дає підстави для висновку, що загальна результативність тестування

волинських абітурієнтів з ряду показників є вищою за загальноукраїнську. Так, з усіх предметів, узятих для аналізу, дані волинських учасників за величиною набраного середнього бала перевищують відповідний загальноукраїнський показник. Більше того, за зазначеним

Таблиця 3

Кількість учасників (випускників поточного року), які не набрали «прохідного» бала під час НМТ–2024

№	Предмет	Взяли участь у тестуванні	Не набрали «прохідного бала»	Примітка: «прохідний бал» з предмету
1	Українська мова	8718	20	7
2	Математика	8718	964	5
3	Історія України	8718	6	8
4	Англійська мова	2789	34	5
5	Географія	2198	1	7
6	Біологія	1690	2	7
7	Українська література	1688	29	7
8	Фізика	174	17	5
9	Хімія	129	5	6
10	Німецька мова	41	1	5
11	Французька мова	2	0	5
12	Іспанська мова	1	0	5

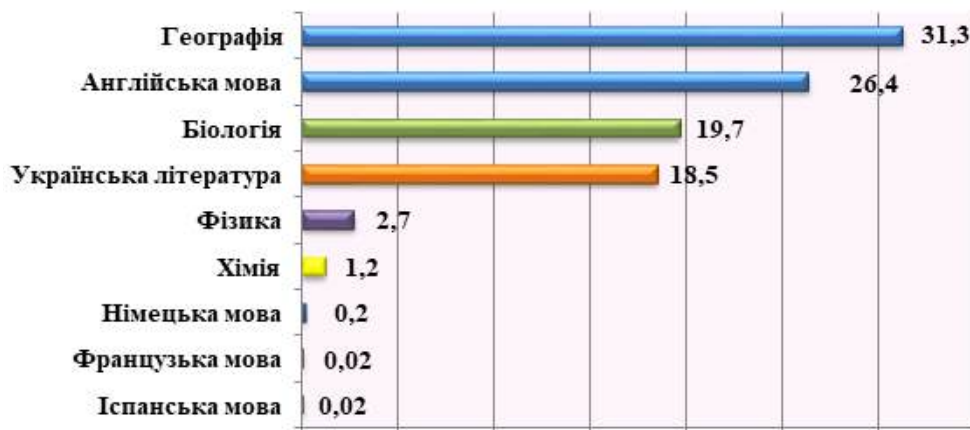

Рисунок 4. Навчальні предмети вибіркового блоку, обрані учасниками для проходження основної та додаткової сесій НМТ–2024, %

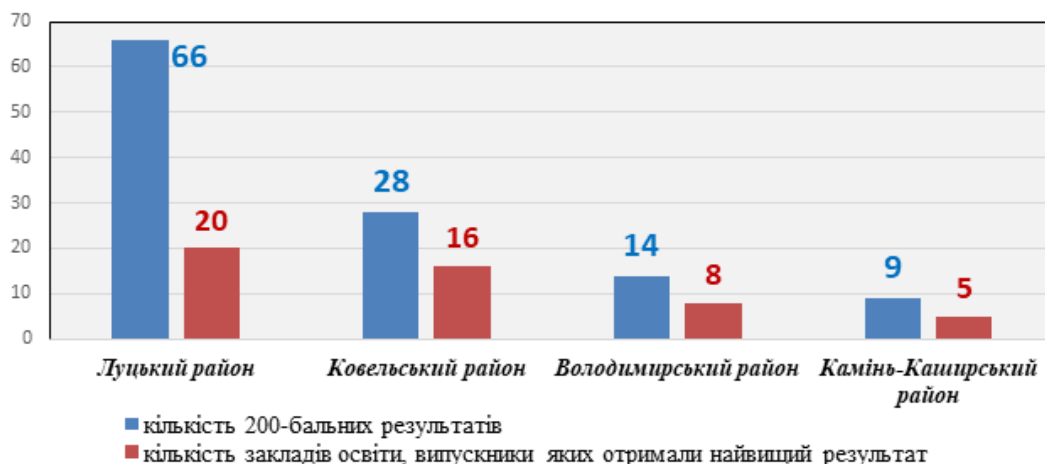

Рисунок 5. Розподіл найвищих результатів за районами

показником Волинь перебуває на 1–3 місцях серед областей України з абсолютної більшості предметів, окрім біології, яка займає 5-й рядок у списку (табл. 4).

Таблиця 4

**Порівняльна таблиця результатів НМТ
за середнім балом
(за шкалою 100–200 балів)**

№	Предмет*	Середній бал за шкалою 100–200 балів		Рейтингове місце Волинської області за показником
		Україна	Волинь	
1	Українська література	138,7	142,0	1
2	Англійська мова	149,5	150,4	2
3	Українська мова	148,3	149,5	2
4	Хімія	139,2	146,3	2
5	Географія	142,4	143,7	2
6	Історія України	144,2	145,7	3
7	Фізика	136,9	139,8	3
8	Математика	134,6	135,3	3
9	Біологія	145,6	147,0	5

*Дані з німецької, іспанської та французької мов до аналізу не включено через низьку кількість учасників (у межах статистичної похибки).

Водночас, проведений поглиблений аналіз результатів НМТ засвідчив певні особливості їх розподілу залежно від типу місцевості, де розташовано заклади, у яких учасники здобували повну загальну середню освіту. Так, за величиною середнього бала з усіх предметів тесту випускники міських закладів освіти демонструють вищі результати, аніж учні з сіл та селищ. Повторюючись третій рік поспіль, цей аспект вказує на формування негативної тенденції поглиблення розриву у якості навчальних результатів міської та сільської молоді. Очевидно, що це явище потребує додаткового аналізу з боку педагогів та освітніх менеджерів з метою пошуку причин та усунення наслідків окресленої проблеми.

Для волинських випускників зазначена різниця результатів складає від 1,3 бала з географії та української літератури до 13,4 та 22,5 бала з фізики та хімії відповідно (табл. 5). Для порівняння: у загальноукраїнському масштабі різниця результатів коливається у діапазоні від 0 балів (українська література) до 10,4 балів (хімія) та 14,4 балів (фізика).

Для визначення якості результатів тестування, як правило, визначальною є кількість учасників, які здобули високі та найвищі бали (в діапазоні 160–180 та 180–200). За показником відсоткової кількості якісних результатів у загальній сукупності Волинь потрапила до топ-5 областей України з таких предметів: хімія та українська література (друге

місце), біологія та географія (четверте місце), фізика (п'яте місце). Дещо нижчі показники за запропонованим критерієм (але не нижче восьмої позиції серед інших областей) продемонстрували волинські учасники з математики, історії України, української мови та англійської мови (табл. 6).

Загалом порівняльні дані щодо результативності національного мультипредметного тестування за усіма шкалами діапазону 100–200 балів дають підстави для позитивних висновків. Так, показники волинських випускників за кількістю високих результатів (160–200 балів) перевищують середньоукраїнські (ця різниця складає від суттєвих +11,5 % з хімії, +6,9 % з фізики та української літератури до порівняно незначних +2,1 % з математики,

Таблиця 5

Результати НМТ за середнім балом у розрізі території розташування закладу освіти

№	Предмет*	Середній бал за шкалою 100–200 балів		Різниця величини середнього бала
		місто	село, селище	
1	Українська література	142,6	141,3	+1,3
2	Англійська мова	151,9	145,9	+6,0
3	Українська мова	151,7	146,3	+5,4
4	Хімія	151,4	128,9	+22,5
5	Географія	144,3	143,0	+1,3
6	Історія України	147,1	143,6	+3,5
7	Фізика	146,4	133,0	+13,4
8	Математика	137,9	131,3	+6,6
9	Біологія	150,9	144,0	+6,9

*Дані з німецької, іспанської та французької мов до аналізу не включено через низьку кількість учасників (у межах статистичної похибки).

Таблиця 6

**Рейтинги Волинської області
за результатами НМТ в діапазоні
160–200 балів у розрізі предметів**

№ з/п	Предмет*	Сумарна к-сть високих результатів НМТ (160–180; 180–200), %	Місце у загальному рейтингу областей з предмету
1	Хімія	26,4	2
2	Українська література	17,3	2
3	Біологія	16,9	4
4	Географія	6,3	4
5	Фізика	18,4	5
6	Математика	9,2	6
7	Історія України	16,5	7
8	Українська мова	24,9	8
9	Англійська мова	24,3	8

*Дані з німецької, іспанської та французької мов до аналізу не включено через низьку кількість учасників (у межах статистичної похибки).

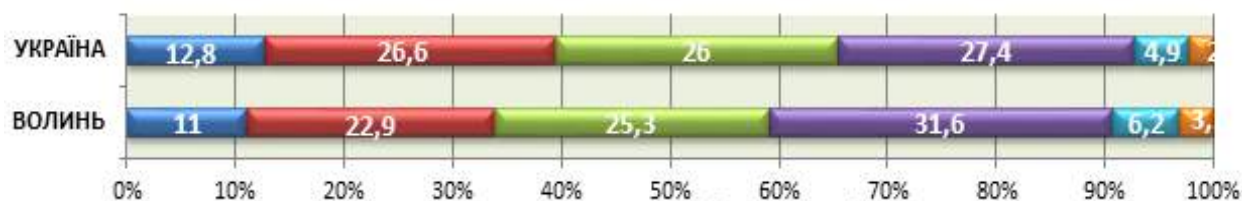
+1,2 % з географії та +1 % з англійської мови). За кількістю середніх результатів (140–160 балів) середньообласні показники також переважають загальноукраїнські з більшості предметів, окрім української мови та біології. Водночас сумарна кількість низьких результатів (100–140 балів) з усіх предметів менша, аніж у середньому в Україні на 1,2–14,3 %. Для ілюстрації окресленої тенденції обрано результати з трьох різнопланових як за статусом, так і за кількісними показниками навчальних предметів: математики, української літератури та хімії (рис. 6–8).

Разом з тим, детальний аналіз отриманих результатів свідчить про наявність проблеми якості результатів, адже кількість учасників, які здобули бали найнижчого та низького рівнів (до 140 балів) складає від значних 25–38 % з української, англійської мов, історії України, біології та географії до загрозливих 57–59 % – з математики та фізики.

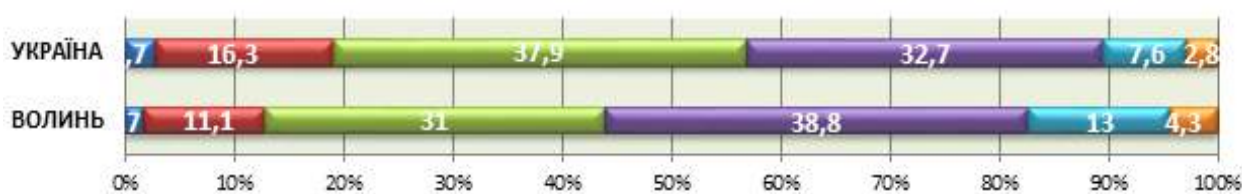
Зазначимо, що окреслена проблема, яка не є суто регіональною, а відображає загальноукраїнські показники, перетворюється на тенденцію, оскільки повторюється третій рік поспіль, як, зрештою, і проблема розривів у результатах між випускниками міських та сільських закладів освіти. Очевидно, що ці показники якості результатів НМТ–2024 повинні стати предметом додаткового аналізу представників освітнього менеджменту на місцях як відображення освітніх втрат у системі загальної середньої освіти, пов'язаних з особливостями функціонування вітчизняної освітньої галузі протягом останніх років.

Висновки. З огляду на це актуальною постає потреба активізувати роботу з популяризації результатів національного мультипредметного тестування здобувачів загальної середньої освіти серед освітньої громадськості області з метою подальшого використання отриманих даних як інформаційного ресурсу для коригування освітніх процесів в умовах реформування галузі.

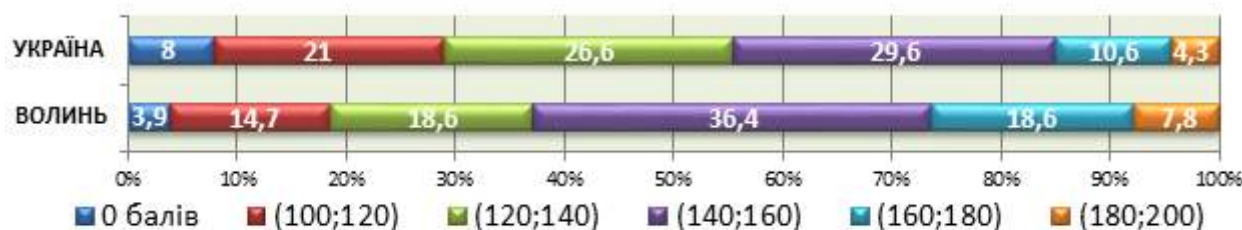
Математика

Українська література

Хімія

Рисунки 6–8. Порівняльні дані щодо результативності НМТ–2024, %

Використані джерела

- Офіційний звіт про проведення НМТ у 2024 році. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Zvit_NMT_2024_Tom_I_gotovyj_onovlenyj.pdf